

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Prop. 57 L

(2015–2016)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i lov om offentlig støtte m.m. (opprettelse av nasjonalt register for offentlig støtte)

*Tilråding fra Nærings- og fiskeridepartementet 12. februar 2016,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) legger med dette frem forslag til endringer i lov 27. november 1992 nr. 117 om offentlig støtte, for å gjennomføre Norges EØS-rettslige forpliktelse til å innføre et nasjonalt register for offentlig støtte.

Departementet foreslår at det innføres en plikt for støttegivere til å registrere opplysninger om offentlig støtte i et nasjonalt register, i tråd med Norges EØS-rettslige forpliktelser. Det foreslås også at departementet gis forskriftsmyndighet til å fastsette hva som er registreringspliktig, samt utfyllende bestemmelser om registreringsplikten.

Skatteetaten og Toll- og avgiftsetaten har i dag taushetsplikt om enkelte av de opplysningene som vil være omfattet av registreringsplikten. Det foreslås derfor at det i ligningsloven, merverdiavgiftsloven og tollloven gjøres unntak fra taushetsplikten for opplysninger som skal registreres. Det vises til nærmere omtale i pkt. 4.4 nedenfor. Forslaget om endringer i skatte-, toll- og avgiftslovgivningen er utarbeidet i samråd med Finansdepartementet.

2 Bakgrunn

2.1 Bakgrunnen for lovforslaget

I medhold av EØS-avtalen er Norge forpliktet til å innføre og følge de samme reglene om offentlig støtte som i EU innenfor EØS-avtalens virkeområde. Hva som er offentlig støtte er definert i EØS-avtalen artikkel 61 (1)¹.

EU har de siste årene revidert regelverket om offentlig støtte. Formålet har vært å forenkle og harmonisere reglene, samt å sikre et konkurransedyktig indre marked. Revisjonen skal også bidra til at EU-kommisjonen (kommisjonen) og EFTAs overvåkningsorgan (ESA) ved håndhevelsen i saker om offentlig støtte kan fokusere på de sakene som kan ha størst påvirkning på det indre marked.²

Endringene i regelverket innebærer at offentlige myndigheter har fått større handlingsrom til å gi offentlig støtte uten at dette må godkjennes av ESA i forkant. For å sikre kontroll og transparens vil det bli stilt strengere krav til støttegiverne om å

¹ EØS-avtalen er gjennomført i lov 27.11.1992 nr. 109 (EØS-loven): <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-11-27-109>

² Se mer om bakgrunnen og formålet med moderniseringsreformen av regelverket om offentlig støtte i EU-kommisjonens meddelelse: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012DC0209&from=EN>

rapportere og publisere informasjon om støtte som gis. Et av tiltakene for å sikre økt transparens, er at landene må innføre et nasjonalt register for offentlig støtte innen 1. juli 2016. Norge er forpliktet til å sørge for at registreringspliktig støtte føres inn i registeret etter dette tidspunktet.

Formålet med registeret er å skape mer åpenhet rundt offentlig støtte, blant annet slik at foretak kan følge med på om konkurrenter mottar offentlig støtte. Det vil også bli enklere for offentlige myndigheter som vurderer å gi offentlig støtte, å få informasjon om foretaket har mottatt annen offentlig støtte som må tas med i beregningen for å sikre at regelverket overholdes. Videre vil informasjonen i registeret kunne danne grunnlag for politikkkutforming på området, og gi norske myndigheter og ESA en oversikt over og muligheter for å kontrollere offentlig støtte som gis.

Forpliktelsen til å innføre opplysninger om støtte i registeret følger av den nye gruppeunntaksforordningen³, retningslinjer om offentlig støtte⁴ og en meddelelse fra Kommissjonen om transparens⁵. ESA kommer også til å stille krav om innføring i registeret når de godkjenner enkelttildelinger av støtte eller en støtteordning.

Forpliktelsen innebærer at registreringspliktig offentlig støtte må føres inn i et nasjonalt register for at støtten skal anses som forenlig med EØS-avtalen.

Det stilles videre visse krav til registerets funksjoner og hvilke opplysninger som skal registreres. Registeret skal være åpent tilgjengelig for alle, og være søkbart. Opplysninger som kreves registrert er bl.a. hvem som er støttemottaker, støttebeløpets størrelse, hvilken sektor støttemottaker er aktiv i og formålet med støtten.

Registreringsplikten gjelder kun offentlig støtte som faller inn under EØS-avtalen. Registreringsforpliktelsen i dagens EU/EØS regelverk vil gjelde støtte som er notifisert til og godkjent av EFTAs Overvåkingsorgan (ESA), samt støtte som er meldt til ESA i henhold til gruppeunntaksforordningen. Den EØS-rettslige registreringsfor-

pliktelsen i henhold til dagens regelverk gjelder enkelttildeling av offentlig støtte til et foretak som er på 500 000 euro eller mer. Det er opp til nasjonale myndigheter om de ønsker at registreringsplikten skal gjelde under dette beløpet eller for andre støttetildelinger.

2.2 Høringen

Forslaget til endring i lov om offentlig støtte ble sendt på alminnelig høring 1. juli 2015 med høringsfrist 1. oktober 2015. Høringsbrevet med vedlegg ble sendt på høring til følgende instanser:

Departementene
Statsministerens kontor
Fylkeskommunene
Kommunene
Næringslivets hovedorganisasjon
Hovedorganisasjonen Virke
Kommunesektorens organisasjon
Innovasjon Norge
Norges forskningsråd
Enova
Direktoratet for utviklingsarbeid
Direktoratet for forvaltning og IKT

Følgende instanser har uttalt seg om forslaget:
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Finansdepartementet
Skattedirektoratet
Enova
Kommunesektorens organisasjon
Nore og Uvdal kommune

Følgende instanser har uttalt at de ikke har merknader til lovforslaget:
Helse- og omsorgsdepartementet
Kunnskapsdepartementet
Klima- og miljødepartementet
Arbeids- og sosialdepartementet
Justis- og beredskapsdepartementet
Landbruks- og matdepartementet
Samferdselsdepartementet
Olje- og energidepartementet
Kulturdepartementet
Utenriksdepartementet
Helsedirektoratet
Innovasjon Norge
Direktoratet for utviklingssamarbeid
Toll- og avgiftsdirektoratet
Nasjonalt folkehelseinstitutt
NAV
Næringslivets hovedorganisasjon
Oslo kommune
Lenvik kommune

³ Forordning 651/2014/EU av 17. juni 2014 artikkel 9, jf. art. 3 og fortalens punkt 27.

⁴ Forpliktelsen er tatt inn i de enkelte retningslinjene. Se oversikt over retningslinjene: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/> Følgende vedtak innfører kravene til transparens i flere retningslinjer: http://www.eftasurv.int/media/state-aid-guidelines/712408_College-decision-302-14-COL-to-amend-certain-SA-Guidelines-in-application-of-the-Communication-on-transpa.pdf

⁵ Kommissjonens meddelelse om transparens: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/state_aid_transparency_en.pdf

3 Endringer i lov om offentlig støtte – registreringsplikt for offentlig støtte

3.1 Gjeldende rett

Plikten til å registrere opplysninger om offentlig støtte i et nasjonalt register er en ny forpliktelse for Norge. Norge har fra før en årlig rapporteringsforpliktelse til ESA om offentlig støtte. Rapporteringen skjer ved at departementet innhenter informasjon fra støttegiverne om utbetalt offentlig støtte for fjoråret, og sender en samlet oversikt til ESA.

Hjemmelen til å pålegge støttegiverne å rapportere til departementet er nedfelt i lov 27. november 1992 nr. 117 om offentlig støtte⁶ § 2 annet ledd:

«Departementet kan pålegge støttegivere å utarbeide rapporter over tildeling av støtte som faller innenfor virkeområdet i § 1.»

Departementet har vurdert om denne bestemmelsen kan benyttes til å pålegge støttegiverne å registrere opplysninger i et nasjonalt register. Formålet med bestemmelsen er hovedsakelig å gi departementet myndighet til å pålegge kommuner og andre offentlige rettssubjekter som ikke er underlagt statens instruksjonsmyndighet, å rapportere om utbetalt offentlig støtte.

Departementet mener at det ikke fremgår klart av lovens ordlyd hvorvidt en plikt til å utarbeide rapporter også kan innebære en plikt for støttegiverne til å registrere informasjon i et nasjonalt register. Det kan nevnes at EU-kommisjonen og ESA har lagt til grunn at rapporteringsforpliktelsene og forpliktelsen til å oppnå mer transparens er to separate forpliktelser. Ettersom lovens ordlyd er uklar, mener departementet derfor at det er nødvendig med en lovendring.

3.2 Høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo Nærings- og fiskeridepartementet å innføre en bestemmelse i lov om offentlig støtte, som innfører plikt til å registrere offentlig støtte. Det vil i det følgende bli redegjort for forslaget i høringsnotatet.

3.2.1 Pliktsubjektet

Lov om offentlig støtte retter seg mot støttegiverne. Det er de offentlige støttegiverne som er ansvarlige for å påse at regelverket overholdes, og ikke støttemottakerne. Registrering av offentlig støtte i et offentlig register er ifølge det nye regelverket et vilkår for at støtten er lovlig. Det er derfor i samsvar med lovens system for øvrig at det er støttegiver som skal sørge for at forpliktelsen overholdes.

Departementet foreslår derfor at støttegiver er pliktsubjekt og dermed er ansvarlig for å registrere de nødvendige opplysningene innen tidsfristen.

3.2.2 Omfanget av registreringsplikten

Registreringsplikten gjelder offentlig støtte til et foretak på 500 000 euro eller mer. Med andre ord er det ikke et EØS-rettslig krav at offentlig støtte under 500 000 euro, for eksempel bagatellmessig støtte⁷, skal føres inn i registeret. Kommisjonen har imidlertid uttalt at de vil vurdere å utvide registreringsplikten på sikt slik at den også kan omfatte bagatellmessig støtte.

Regelverket om offentlig støtte er dynamisk. For å unngå at loven må endres dersom kravene til hva som er registreringspliktig endrer seg, foreslår departementet at lovhjemmelen utformes generelt, og at terskelen for registreringsplikt fastsettes i forskrift. Det foreslås derfor at departementet gis kompetanse til å fastsette det nærmere omfanget av registreringsplikten i forskrift. På den måten sikres det at bestemmelsen til enhver tid gjennomfører våre gjeldende EØS-rettslige forpliktelser. Dersom norske myndigheter på et senere tidspunkt ønsker å fastsette en lavere terskel for registreringsplikt enn det som følger av våre EØS-rettslige forpliktelser, vil forslaget bli sendt på alminnelig høring.

Det foreslås videre at departementet gis myndighet til å utforme utfyllende bestemmelser om registreringsplikten i forskrift.

3.2.3 Når oppstår registreringsplikten?

Informasjonen må registreres innen seks måneder fra tidspunktet den offentlige støtten ble tildelt. Dersom den offentlige støtten ble gitt i form

⁶ Lov om offentlig støtte: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-11-27-117>

⁷ Forordning om bagatellmessig støtte 1407/2013/EU av 18. desember 2013 tillater på visse vilkår at støtte tildeles til et foretak dersom støtten ikke overstiger 200 000 Euro i løpet av en tre-års periode.

av skatte- eller avgiftsfordel, må den registreres innen ett år fra datoen kravet om innlevering av selvangivelse mv. forfaller. For ulovlig offentlig støtte skal informasjonen publiseres innen seks måneder fra ESAs vedtak om tilbakeføring av ulovlig offentlig støtte. Informasjonen må være tilgjengelig i registeret i minst ti år regnet fra datoen støtten ble gitt.

3.2.4 *Konsekvensene av at støtte ikke føres inn i registeret*

I henhold til de bestemmelsene som nå foreslås må registreringspliktig støtte føres inn i registeret for at støtten skal anses som forenlig med EØS-avtalen. Offentlig støtte til et foretak som er på 500 000 euro eller mer, og som ikke føres inn i registeret, vil derfor ikke være forenlig.

Transparens om offentlig støtte er et sentralt element i EUs moderniseringsreform. Det fremgår imidlertid ikke uttrykkelig av regelverket hva som er den rettslige konsekvensen dersom vilkåret ikke er oppfylt. Dersom ESA kommer til at det har blitt utbetalt uforenlig offentlig støtte er den alminnelige rettsvirkningen at støtten må kreves tilbakeført. Hensikten er å gjenopprette situasjonen i markedet slik den ville vært uten den ulovlige offentlige støtten. Ettersom det er et vilkår for at tiltaket skal være forenlig at støtten føres inn i registeret, er det derfor mulig at den offentlige støtten må kreves tilbakeført dersom registreringsplikten ikke overholdes. Konsekvensen av at støttegiver ikke fører inn opplysningene i registeret, dersom alle andre vilkår for at støtten anses som forenlig er oppfylt, er imidlertid ikke avklart. En må derfor avvente og se hvordan vilkåret fortolkes i praksis av Kommisjonen/ESA, EU/EFTA-domstolen samt nasjonale domstoler.

3.2.5 *Forholdet til den årlige rapporteringsforpliktelsen*

Opprettelsen av et nasjonalt register vil i utgangspunktet ikke innebære at den årlige rapporteringsforpliktelsen forsvinner, ettersom opplysningene støttegiverne er pålagt å melde inn til registeret ikke er like omfattende og heller ikke de samme som de som sendes inn til ESA i forbindelse med den årlige rapporteringen. Kommisjonen har imidlertid uttalt at de vil forenkle de årlige rapporteringsforpliktelsene når registeret innføres, og det forventes at ESA vil gjøre det samme. Kommisjonen har uttalt at dersom medlemslandene velger en utvidet løsning for å sikre transparens, vil de gjen-

værende delene av den årlige rapporteringen være unødvendig og kan falle bort. Medlemslandene og EFTA-landene har en løpende dialog med Kommisjonen og ESA for å forhindre at det oppstår doble rapporteringsforpliktelser.

3.3 **Høringsinstansenes syn**

Det har ikke kommet innvendinger mot forslaget om å innføre plikt til å registrere opplysninger om offentlig støtte i et register. *Kunnskapsdepartementet, Næringslivets- hovedorganisasjon (NHO), Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD), Enova, Innovasjon Norge, Kulturdepartementet og Oslo kommune* støtter forslaget om å innføre et register, ettersom det vil medføre økt transparens om offentlig støtte.

Det er heller ikke kommet innvendinger mot forslaget om å gi departementet hjemmel til å gi forskrift med nærmere bestemmelser om registreringspliktens omfang, innhold og på hvilket tidspunkt registreringsplikten inntreffer.

NHO og Enova og tar til orde for at all offentlig støtte skal føres inn i registeret, mens *Kommune sektorens organisasjon (KS)* ikke ønsker en mer omfattende registreringsplikt enn det som følger av EØS-avtalens regler.

I høringsnotatet er det foreslått at departementet gis forskriftsmyndighet til å fastsette hva som er registreringspliktig og utfyllende bestemmelser om registreringsplikten. Merknader fra høringsinstansene som knytter seg til registreringspliktens omfang, innhold og på hvilket tidspunkt registreringsplikten inntreffer vil derfor bli vurdert i arbeidet med å fastsette en forskrift.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) ber om at det i lovproposisjonen blir redegjort for at registeret vil bli forvaltet etter prinsipper om åpne, offentlige data, og at alle data vil bli tilgjengeliggjort for viderebruk. KMD forutsetter at plassering av forvaltningsansvaret for registeret vil bli tatt opp i forbindelse med utarbeidelse av forskriften.

3.4 **Departementets vurdering**

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet om å innføre en plikt for støttegiver til å registrere opplysninger om offentlig støtte i et nasjonalt register, i tråd med Norges EØS-rettslige forpliktelser. Det foreslås også at departementet gis myndighet til å fastsette forskrift om hva som er registreringspliktig, samt utfyllende bestemmelser om registreringsplikten.

4 Endringer i skatte-, toll- og avgiftslovgivningen

4.1 Gjeldende rett

Skatte-, toll- og avgiftslovgivningen inneholder enkelte regler som innebærer at de skatte-, toll- og avgiftspliktige gis offentlig støtte. Dette kan bl.a. gjelde regler om fritak fra avgift, nedsatt skatte- og avgiftssats eller reduksjon i utlignet skatt. Som eksempel kan nevnes ordningen med Skattefunn hvor det kan gis fradrag i skatt for kostnader til godkjente forsknings- og utviklingsprosjekter. Slik støtte skal også registreres i det nasjonale registeret.

Skatteetaten og Toll- og avgiftsetaten er dermed blant de offentlige organene som vil få rapporteringsplikt etter det nye regelverket.

Skatteetaten og Toll- og avgiftsetaten har taushetsplikt om den enkelte skatte- og avgiftspliktiges formues- og inntektsforhold eller andre økonomiske, bedriftsmessige eller personlige forhold, jf. ligningsloven § 3-13 nr. 1, merverdiavgiftsloven § 13-2 nr. 1, tolloven § 12-1, lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter (særavgiftsloven) § 7, lov 19. juni 1952 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter (motorkjøretøy- og båtavgiftsloven). De to sistnevnte lovene viser til taushetspliktreglene i tolloven.

Skatteetaten kan uten hinder av taushetsplikten offentliggjøre opplysninger om redusert arbeidsgiveravgift, jf. folketrygdloven § 23-2 tolvte ledd fjerde punktum. Bestemmelsen ble vedtatt i 2014 for at avgiftsmyndighetene skal ha hjemmel til å oppfylle opplysningsplikten som følger av ESAs retningslinjer for regionalstøtte, jf. Prop. 94 LS (2013–2014) Endringer i skatte-, avgifts- og tollgivinga kapittel 9.

4.2 Høringsnotatet – om endringer i skatte- og avgiftslovgivningen

I høringsnotatet ble det foreslått endringer i skatte- og avgiftslovgivningen som skal sikre at opplysninger om registreringspliktig støtte kan registreres uten hinder av lovbestemt taushetsplikt.

Endringene foreslås gjennomført ved at det i ligningsloven § 3-13, merverdiavgiftsloven ny § 13-2 a, særavgiftsloven ny § 7 a og motorkjøretøy- og båtavgiftsloven ny § 10 a tas inn bestemmelser om at skatte- og avgiftsmyndighetene kan offentliggjøre opplysninger om statsstøtte uten hinder av taushetsplikt. Reglene er utformet etter mønster fra folketrygdloven § 23-2 tolvte ledd fjerde punktum.

I ligningsloven er det foreslått at det skal kunne gis opplysninger om statsstøtte i form av «*fritak for skatt, redusert skatt eller tilskudd*», mens det etter merverdiavgiftsloven skal kunne gis opplysninger om «*fritak for merverdiavgift, unntak fra loven eller redusert sats*». Etter særavgiftsloven og motor- og båtavgiftsloven skal det etter forslaget kunne utgis opplysninger om henholdsvis «*fritak for særavgift, unntak fra loven eller redusert særavgiftssats*» og «*fritak for avgift, unntak fra loven eller redusert avgiftssats*».

I høringsnotatet er det presisert at unntakene fra taushetsplikten ikke skal rekke lenger enn det som er nødvendig for at Skatteetaten og Toll- og avgiftsetaten skal kunne oppfylle rapporteringsplikten til det offentlige registeret. Bestemmelsene gir dermed hjemmel til å utgi opplysninger om bl.a. hvem som er støttemottaker, støttebeløpet, hvilken sektor støttemottaker er lokalisert i og formålet med å gi støtten. Andre opplysninger om den enkelte skatte- og avgiftspliktiges inntekts- og formuesforhold mv., herunder opplysninger om grunnlaget for beregning av støttebeløpets størrelse, vil fortsatt være taushetsbelagt.

I høringen er det vist til at folketrygdloven § 23-2 tolvte ledd femte punktum i dag gir departementet hjemmel til å fastsette forskrifter om offentliggjøring av arbeidsgiveravgift. Da det i forslag til lov om statsstøtte er gitt hjemmel til å fastsette forskrift om bl.a. offentliggjøring er det lagt til grunn at det ikke er nødvendig med egne hjemler om dette i ligningsloven, merverdiavgiftsloven, særavgiftsloven og motorkjøretøy- og båtavgiftsloven.

4.3 Høringsinstansenes syn

Ingen av høringsinstansene har merknader til forslagene om at det skal gjøres unntak fra taushetsplikt for opplysninger om støtte som skal gis til det offentlige registeret.

Toll- og avgiftsdirektoratet bemerker at fritak for toll eller reduserte tollsats er også vil kunne regnes som statsstøtte og at endringsforslaget derfor også bør omfatte Tollvesenets taushetsplikt etter tolloven § 12-1.

4.4 Departementets vurderinger og forslag

Enkelte skatte- og avgiftsordninger som administreres av Skatteetaten og Toll- og avgiftsetaten vil bli ansett som registreringspliktig støtte etter EØS-avtalen. I den grad ordningene faller innenfor definisjonen i avtalen må etatene registrere slik støtte i det nasjonale registeret for offentlig støtte. Skatteetaten overtar ansvaret for

forvaltningen av innførselsmerverdiavgift og særavgifter fra Tolletaten 1. januar 2016 og vil da også være støttegiver på dette området.

Skatteetaten og Toll- og avgiftsetaten har i dag taushetsplikt om enkelte av de opplysningene som vil være omfattet av registreringsplikten. Det må følgelig gjøres tilpasninger i skatte-, toll og avgiftslovgivningen som sikrer at opplysninger kan føres inn i registeret uten hinder av lovbestemt taushetsplikt.

Finansdepartementet sendte 21. november 2014 forslag om å samle saksbehandlingsreglene i skatte- og avgiftssaker i ny skatteforvaltningslov på høring. I forslaget er det lagt opp til at ny lov skal kunne tre i kraft 1. januar 2017. I en ny skatteforvaltningslov vil det være naturlig med en samlet regulering av unntak fra taushetsplikt for opplysninger om registreringspliktig statsstøtte på området for skatt og avgift. Da det nasjonale registeret skal opprettes med virkning allerede fra 1. juli 2016 er det nødvendig med en midlertidig regulering av unntakene fra taushetsplikt i ligningsloven, merverdiavgiftsloven og tolloven.

Departementet foreslår derfor å følge opp høringsnotatets forslag om at det tas inn bestemmelser om at skatte- og avgiftsmyndighetene kan offentliggjøre opplysninger om statsstøtte uten hinder av taushetsplikt, i ligningsloven og merverdiavgiftsloven.

Departementet er enige i *Toll- og avgiftsdirektoratets* forslag i høringsrunden om at det også bør fastsettes unntak fra taushetspliktsreglene i tolloven § 12-1. Det vil da kunne gis opplysninger til registeret om statsstøtte som er omfattet av taushetsplikt med hjemmel i denne bestemmelsen.

Forslaget om endring av tolloven § 12-1 har ikke vært på høring. Registrering av statsstøtte i registeret er imidlertid en EØS-rettslig forpliktelse og departementet kan ikke se at eventuelle innspill fra berørte parter etter en høring kan gi et annet utfall. Det har heller ikke kommet inn merknader fra høringsinstansene til at det skal gjøre unntak fra taushetsplikten i de endringsforslagene som har vært på høring. Innmelding av støtte til registeret er dessuten et vilkår for at støtte kan gis lovlig og det er da i støttemottakers interesse at regelverket åpner for at opplysningene er unntatt taushetsplikt.

Departementet foreslår derfor å følge opp forslaget fra Toll- og avgiftsdirektoratet om å fastsette unntak fra taushetspliktsreglene i tolloven § 12-1 for opplysninger til registeret.

Forslaget i høringen om å fastsette unntak fra taushetspliktsreglene i motorkjøretøy- og båtav-

giftsloven og særavgiftsloven vil som en følge av endringen av tolloven § 12-1 falle bort. Departementet viser til at reglene om taushetsplikt mv. i tolloven § 12-1 gjelder tilsvarende for avgiftsmyndighetenes arbeid knyttet til disse lovene, jf. motorkjøretøy- og båtavgiftsloven § 10, og særavgiftsloven § 7, som trer i kraft 1. januar 2016.

Forslagene til lovregulering av taushetsplikten i høringsnotatet og høringsforslaget fra Toll- og avgiftsdirektoratet bygger på at det gis en opplysning av hvilke former for statsstøtte som det skal kunne gis opplysninger om uten hinder av taushetsplikten, se punkt 4.2 over.

Departementet viser til at EØS-avtalen artikkel 61 (1) og praksis i tilknytning til denne er bestemmende for hva som er statsstøtte, jf. punkt 3.2.2 over og forslag til lov om statsstøtte § 2 a, som viser til artikkel 61 (1). Departementet foreslår derfor at det i stedet i hvert av endringsforslagene blir presisert at unntaket fra taushetsplikt gjelder registreringspliktig støtte etter lov om statsstøtte § 2 a. Departementet kan i tillegg til dette ikke se at det er nødvendig med en eksemplifisering av hva som er statsstøtte i hvert enkelt av endringsforslagene.

Hvilke opplysninger om statsstøtte som Skatteetaten og Toll- og avgiftsetaten kan offentliggjøre uten hinder av taushetsplikten vil bero på hvilke krav EØS-retten stiller for å oppfylle rapporteringsplikten til det offentlige registeret, jf. pkt. 2.1 over og forslag til lov om statsstøtte § 2 a. Regelverket om offentlig støtte er dynamisk og det er derfor lagt opp til at de nærmere bestemmelser om registreringsplikten omfang, innhold og på hvilket tidspunkt registreringsplikten inntreffer skal fastsettes i forskrift. Forskriften vil også gjelde for Skatteetaten og Toll- og avgiftsmyndighetenes praktisering av regelverket.

Det vises til forslag til endringer i ligningsloven § 3-13, merverdiavgiftsloven ny § 13-2 a og tolloven § 12-1 (7).

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

5.1 I høringsnotatet

Da høringsnotatet ble sendt ut var det ikke tatt stilling til om Norge skulle velges et felles register for EU-EFTA landene, eller om det skulle utvikles en nasjonal løsning. Det ble opplyst i høringsnotatet at departementet vil legge vekt på å finne en løsning som innebærer minst mulig administrativ byrde for støttegiverne, og at doble rapporterings-

forpliktelser unngås. Det ble videre opplyst at de økonomiske og administrative konsekvensene registeret vil ha for staten utredes nærmere av Nærings- og fiskeridepartementet i forbindelse med valg av løsning.

I høringsnotatet ble det lagt til grunn at innføring av et register for offentlig støtte vil innebære en administrativ byrde for støttegivere. Støttegiverne må sørge for å ha systemer for innsending av opplysninger til det nasjonale registeret. Både kommuner, fylkeskommuner og andre offentlige organer blir derfor berørt. Støttegiverne plikter imidlertid også i dag å oppbevare informasjon om støttetildelinger. Den administrative byrden ved å føre disse opplysningene inn i et nasjonalt register antas derfor ikke å være uforholdsmessig tyngende.

Registrering i registeret vil innebære at registreringspliktige opplysninger om støtte til foretak blir offentlig tilgjengelig. Det vil derfor bli mulig for foretak og enkeltpersoner å få kjennskap til hvilke foretak som mottar støtte, hvor mye støtte som gis og til hvilke formål. Ut over dette vil ikke foretak og enkeltpersoner bli berørt av forslaget.

5.2 Høringsinstansenes syn

Flere høringsinstanser støtter departementet i at det er viktig å finne en mest mulig brukervennlig løsning for registeret og at det er viktig å unngå doble rapporteringsforpliktelser. Det har kommet enkelte innspill til hvilke funksjoner registeret bør ha.

Skattedirektoratet og Toll- og avgiftsdirektoratet har kommentert at de økonomiske og administrative konsekvensene vil avhenge av utformingen av registret og rutiner knyttet til dette.

Skattedirektoratet har påpekt at rapporteringsplikten vil medføre både utviklings- og driftskostnader for direktoratet. Videre har direktoratet påpekt at de kan måtte innhente opplysninger fra mottakere av offentlig støtte for å kunne registrere opplysninger med god kvalitet om disse i registeret. For de mottakerne dette gjelder vil rapporteringsplikten kunne ha økonomiske og administrative konsekvenser.

Toll- og avgiftsdirektoratet viser til at det kan bli nødvendig med enkelte tilpasninger i eksisterende system for å kunne hente ned opplysninger om statsstøtte, men at de vil komme tilbake til dette i forbindelse med utarbeidelse av forskrift.

Finansdepartementet ber Nærings- og fiskeridepartementet komme tilbake med en samfunnsøkonomisk vurdering når det er valgt løsning for

registeret. Det har for øvrig ikke kommet merknader til departementets vurdering av økonomiske og administrative konsekvenser.

5.3 Departementets vurdering

Regjeringen har besluttet å opprette registeret for offentlig støtte i Brønnøysundregistrene, med digital registrering via en Altinn-tjeneste. Etter departementets vurdering vil dette være den mest brukervennlige, helhetlige og enkleste løsningen for både støttegivere, støttemottakere og andre brukere av registeret. Registeret vil bli forvaltet etter prinsipper om åpne, offentlige data, og alle data vil bli tilgjengeliggjort for viderebruk.

Departementet har vurdert å benytte seg av det registeret EU-kommisjonen utvikler for EUs medlemsland, men har kommet til at denne løsningen ikke vil bli like brukervennlig, og vil medføre en større administrativ byrde for støttegiverne.

Departementet har innhentet et kostnadsestimat fra Brønnøysundregistrene for utvikling og drift av registeret. Brønnøysundregistrene har estimert utviklingskostnadene til å bli ca. 10 millioner kroner, og de årlige driftskostnadene ca. 2 millioner kroner. Kostnadsestimatet er kvalitets-sikret av DIFI.

Som det fremgår av departementets høringsnotat, vil innføring av et register for offentlig støtte innebære en administrativ byrde for støttegivere. Den antas imidlertid ikke å være uforholdsmessig tyngende. For øvrig antas ikke forslaget å ha nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser.

6 Merknader til de enkelte paragrafer

6.1 Til § 2 a i lov om offentlig støtte

Bestemmelsens *første ledd* fastsetter en plikt for støttegivere til å føre opplysninger om offentlig støtte som omfattes av EØS-avtalen artikkel 61 (1) i registeret for offentlig støtte.

Bestemmelsens *annet ledd* gir departementet kompetanse til å gi forskrift med nærmere bestemmelser om registreringspliktens omfang, innhold og på hvilket tidspunkt registreringsplikten inntreffer.

For en nærmere redegjørelse av bestemmelsens innhold vises det til lovproposisjonens punkt 3.2.

6.2 Til ligningsloven § 3-13, merverdiavgiftsloven ny § 13-2 a, og tolloven § 12-1

Bestemmelsene gjelder unntak fra taushetsplikten for registreringspliktig statsstøtte etter lov om statsstøtte § 2 a. Forskrift gitt i medhold av lov om statsstøtte § 2 a vil være bestemmende for spørsmål knyttet til registreringspliktens omfang, innhold og på hvilket tidspunkt registreringsplikten inntreer.

Nærings- og fiskeridepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i lov om offentlig støtte m.m. (opprettelse av nasjonalt register for offentlig støtte)

Vi **HARALD**, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i lov om offentlig støtte m.m. (opprettelse av nasjonalt register for offentlig støtte) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i lov om offentlig støtte m.m. (opprettelse av nasjonalt register for offentlig støtte)

I

I lov 27. november 1992 nr. 117 om offentlig støtte gjøres følgende endringer:

Ny § 2 a skal lyde:

§ 2 a Registreringsplikt i registeret for offentlig støtte
Støttegiver må føre opplysninger om offentlig støtte som omfattes av EØS-avtalen artikkel 61 (1) i registeret for offentlig støtte.

Departementet kan gi forskrift om registreringsplikts omfang, innhold, og på hvilket tidspunkt registreringsplikten inntreer.

II

I lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning gjøres følgende endringer:

§ 3-13 nytt nr. 9 skal lyde:

9. Registreringspliktig statsstøtte etter lov 27. november 1992 om offentlig støtte § 2 a kan offentliggjøres uten hinder av taushetsplikten.

III

I lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) gjøres følgende endringer.

Ny § 13-2 a skal lyde:

§ 13-2 a Offentliggjøring av statsstøtte
Registreringspliktig statsstøtte etter lov 27. november 1992 om offentlig støtte § 2 a kan offentliggjøres uten hinder av taushetsplikten etter § 13-2.

IV

I lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) gjøres følgende endringer:

§ 12-1 nytt syvende ledd skal lyde:

(7) Registreringspliktig statsstøtte etter lov 27. november 1992 om offentlig støtte § 2 a kan offentliggjøres uten hinder av taushetsplikten.

V

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

